

SVETI KRŠEVAN • NOVO LICE JEDNE OD NAJLJEPŠIH ZADARSKIH CRKVI

Jedan od simbola grada Zadra

Crkva sv. Krševana je jedan od simbola grada Zadra. Ta monumentalna trobrodna bazilika izrazito skladnih proporcija vrhunsko je ostvarenje romaničke arhitekture u Dalmaciji. Najatraktivniji dio crkve je vanjsko lice začelja s tri polukružne apsida gdje se posebno ističe otvorena galerija s mramornim stupovima pod vijencem glavne apsida. Unutrašnjost crkve bogato je opremljena arhitektonsko-kiparskim dekoracijama od čega se posebno ističe glavni oltar s početka 18. stoljeća, vrijedan rad mletačkog kipara Alvise Tagliapietra.

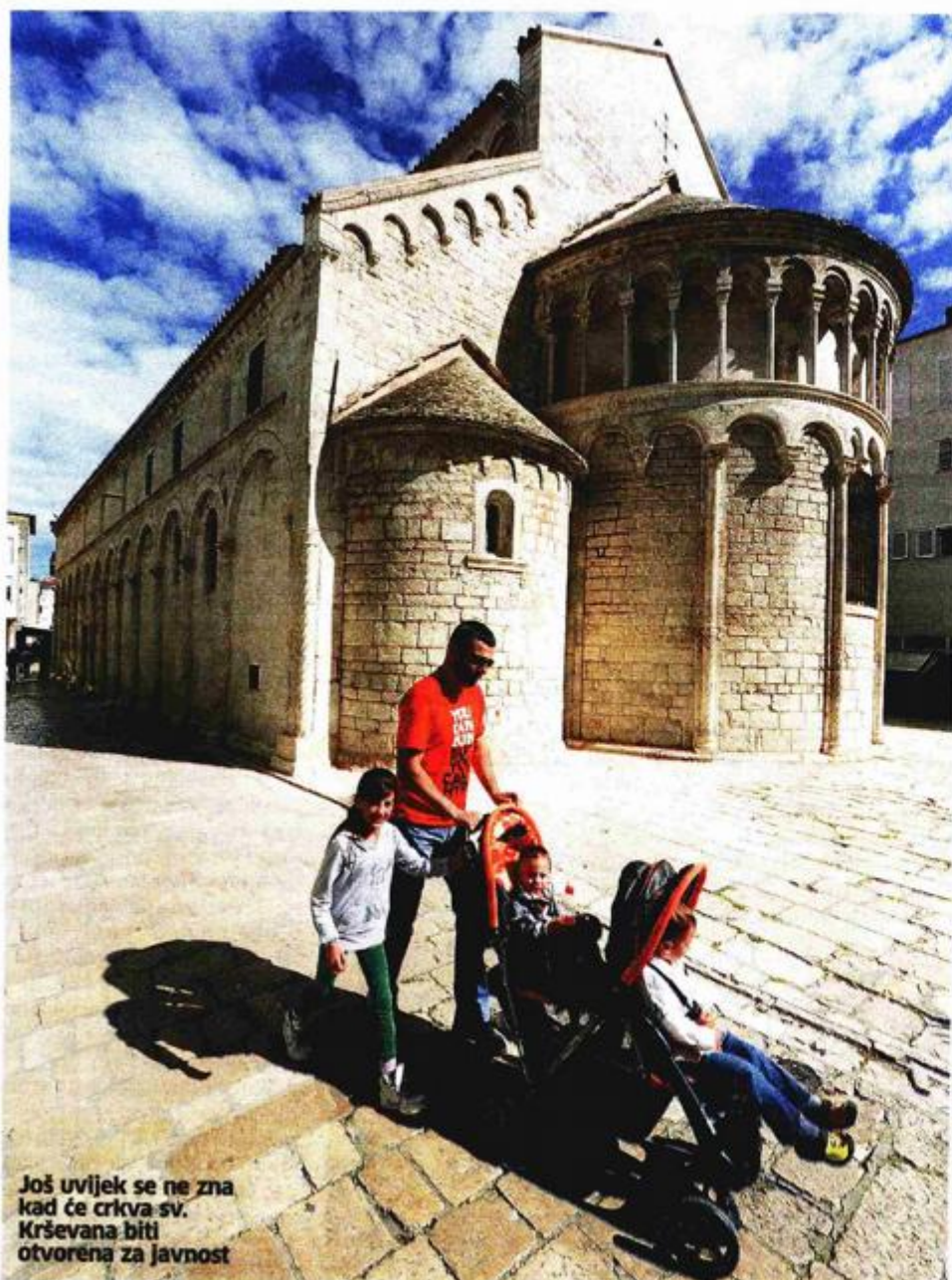

Crkva je bila dio, za našu povijest značajnog muškog benediktinskog samostana zasnovanog u 10. stoljeću. Samostanska zajednica je dokinuta početkom 19. stoljeća, samostanske zgrade gotovo su u cijelosti srušene tijekom Drugog svjetskog rata.

DESETLJEĆE RESTAURACIJE

Obnova dosad »pojela« četiri milijuna kuna

Kad će crkva sv. Krševana biti otvorena za javnost još uvijek se ne zna. Iz Zadarske nadbiskupije nam nisu znali odgovoriti, budući da tek sad slijede radovi na unutrašnjosti

Još uvijek se ne zna kad će crkva sv. Krševana biti otvorena za javnost

Ante ROGIĆ
Snimio Zvonko KUCELIN

ZADAR • Deset godina je prošlo od početka obnove crkve sv. Krševana. Crkva se tada nalazila u jako lošem stanju te je radovima izvršenim 2003. i 2004. godine obnovljeno vanjsko lice začelja i pokrov apsida crkve. Kad se sjetimo da su zadnji veliki radovi obnove izvedeni još početkom 20. stoljeća, od 1912. do 1914. godine, nikakvo čudo što je Sv. Krševan novu restauraciju dočekao u jako lošem stanju. Početkom 20. stoljeća obnovljena je cijela građevina, a svi radovi izvedeni su pod nadzorom prof. Ćirila Ivekovića, arhitekta i konzervatora za Kraljevinu Dalmaciju.

Sedamdesetih godina 20. stoljeća obnovljeno je krovšte crkve, a krajem 2004. završena je i obnova vanjskog lica začelja. Naime, tada je zbog lošeg stanja krova tri istaknute polukružne apsida na začelju, izveden cjelovit konzervatorsko-restauratorski zahvat prilikom kojeg je zamijenjen pokrov i vraćen izvorni od kamenih ploča te restaurirana galerija središnje apsida.

Tijekom jedne olujne noći u proljeće 2008. godine srušio se dio krovšta sjeverne bočne lađe te je Nadbiskupija zadarska, vlasnik crkve sv. Krševana, u dogovoru s Ministarstvom kulture i Gradom Zadrom odlučila započeti s radovima potpune obnove građevine.

Nekoliko mjeseci skupljala se potrebna dokumentacija i proveo natječaj za izbor izvođača. Početkom prosinca 2008. godine započeli su radovi. Izvođač radova je građevinsko poduzeće Duca d.o.o. iz Zadra koje je sklopiło ugovor s Nadbiskupijom zadarskom za izvođenje radova obnove krovšta.

Prije četiri godine, dakle,

izrađen je kompletan projekt obnove crkve sv. Krševana. Projekt je izradio D&Z. Iste godine su i započeli radovi na obnovi krovšta i kompletne vanjštine crkve, osim začelja koje je obnovljeno 2003. i 2004. Zaključno s 2012. godinom završeni su radovi na obnovi vanjštine i od ove godine kreću radovi na obnovi unutrašnjosti. Dinamika će ovisiti o sredstvima kojih je, izgleda, sve manje.

Obnova freski

Svi radovi izvode se pod stalnim nadzorom stručnjaka Konzervatorskog odjela u Zadru.

Radovi na vanjštini crkve obuhvatili su kompletnu obnovu krovšta, postavljena je nova krovna konstrukcija i pokrov od kupe kanalice, statičku i građevinsku sanaciju svih zidova crkve (injektiranje), restauraciju i konzervaciju svih pročelja osim začelja koje je obnovljeno ra-

nije, kazao nam je Igor Miletić, pročelnik Konzervatorskog odjela u Zadru.

Ministarstvo kulture je od 2008. do 2012. za ove radove osiguralo 2.400.000 kuna, a ukupno su koštali oko četiri milijuna kuna. Razliku je uplatila Nadbiskupija.

Ono što je ostalo za urediti na vanjštini su tri portala koji su poseban restauratorski zahvat i za nadati se je da će i oni doći na red u budućem vremenu, ističe Miletić.

Kad je riječ o restauratorskim zahvatima na zidnom osliku u crkvi valja istaknuti kako su do sada u potpunosti obnovljene freske na zabatu začelja crkve, a u toku su restauratorski radovi na freskama u apsidi i na sjevernom bočnom zidu. Radove izvodi HRZ, a stručni voditelj radova je prof. Ivan Srša. Do sada je Ministarstvo kulture za ove radove osiguralo kroz tri godine, od 2010. do 2012., ukupno 220.000 kuna. Ove godine Ministarstvo je osiguralo 75.810,00 kuna.

Ministarstvo kulture osiguralo sredstva

U sklopu elaborata kameni portali crkvi sv. Krševana, sv. Marije, sv. Mihovila i sv. Šime, izrađeno je laboratorijsko-konzervatorsko istraživanje na glavnom portalu crkve sv. Krševana. Elaborat je izradio HRZ, a cijena jedinog elaborata za sve navedene crkve je 13.500,00 kn. Sredstva za ovaj elaborat osiguralo je Ministarstvo kulture.

Kad će crkva sv. Krševana biti otvorena za javnost još uvijek se ne zna. Iz Zadarske nadbiskupije nam nisu znali odgovoriti, budući da sad slijede radovi na unutrašnjosti. No, u svakom slučaju lijepo je ponovno vidjeti vanjski dio crkve, gotovo u potpunosti obnovljen.

Restauracija Sv. Krševana u brojkama

Sredstva Ministarstva kulture
 Zaštitni radovi
 – građevinska sanacija
 2008. – 250.000 kn
 2009. – 500.000 kn
 2010. – 350.000 kn
 2011. – 800.000 kn
 2012. – 500.000 kn
 Za 2013. odobreno je **100.000,00 kn.**
 Restauratorski radovi – freske
 2010. – 60.000 kn
 2011. – 100.000 kn
 2012. – 60.000 kn
 Za 2013. odobreno je **75.810 kn**